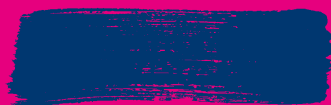

TÆNK NYT **LÆRING** **FOR LIVET**

**NYE UDDANNELSESMULIGHEDER FOR
FLERE I VELFÆRDSPROFESSIONERNE OG
ØGET VÆKST I VIRKSOMHEDERNE.**

DELUDSPIL OM UDDANNELSE, JULI 2022

DER ER BRUG FOR FLERE HÆNDER OG HOVEDER TIL VORES VELFÆRD

Radikale Venstre foreslår at tænke nyt i uddannelsessystemet. Så alle kan få adgang til gratis videreuddannelse i løbet af deres arbejdsliv.

Vores velfærd er i krise. Der mangler medarbejdere på fødegange, plejehjem, legepladser og lærerværelser overalt i Danmark. Til at løfte velfærden og gøre den endnu bedre.

Demografien presser. Der kommer flere børn. Antallet af ældre stiger. Men ungdomsårgangene, der skal løfte velfærden fremover, skrumper.

Interessen er vigende. Søgningsraten til velfærdsuddannelserne er i frit fald og mange af dem, der uddanner sig, forlader professionerne igen senere hen.

Også mange virksomheder står over for mangel på kompetencer, så de kan vokse og skabe gode nye jobs i Danmark.

Søgning til velfærdsuddannelserne er i frit fald, fordi der mangler muligheder for videreuddannelse, fordybning og forfremmelse

Ansøgningerne til velfærdsuddannelserne 5. juli 2022 har vist en katastrofal udvikling for velfærdsuddannelserne. På flere af de store uddannelser er det samlede ansøgertal faldet med mere end 15-20 procent i forhold til sidste år.

En del unge fravælger velfærdsuddannelserne til fordel for universitetsuddannelserne. Ifølge en ny undersøgelse skyldtes det blandt andet, at velfærdsprofessionerne bliver anset for "smalle" og uden gode karriere- og videreuddannelsesmuligheder, mens universiteterne bliver set som en hovedvej videre i livet med større faglig fordybelse jf. "Unges tanker om studievalg", Danske Professionshøjskoler, maj 2022.

Udfordringen går igen på andre områder, hvor alt for få unge søger uddannelse, selvom vi mangler kompetencer til vækst i virksomhederne og til den grønne omstilling. Det gælder blandt andet mange erhvervsuddannelser, it-uddannelser og tekniske uddannelser.

Derfor skal vi tænke nyt. Så flere vil arbejde i vores velfærdsinstitutioner, blive i professionerne og trives med det. Og så vi samtidig også har de nødvendige kompetencer til resten af arbejdsmarkedet i fremtiden. Det er målet med første del af Radikales nye uddannelsesudspil, som vi nu melder ud.

Tænk, hvis uddannelsesvalget som ung *ikke* afgjorde arbejdslivet som voksen.

Tænk, hvis vi havde ubegrænsede muligheder for at udnytte vores potentiale og opnå det, vi drømmer om i livet – både som ung og som ældre.

Tænk, hvis de praktiske fag, professionsuddannelserne og universitetet ikke var modsætninger, men var bundet sammen, så de kunne styrke hinanden.

Tænk, hvis vi for alvor gjorde op med præstationspres, mistro og uddannelsessnobberi og i stedet sidestillede uddannelserne som forskellige veje videre i livet.

MANGLENDE MEDARBEJDERE OG FALDENDE SØGNING

Sygeplejersker

- Ubesatte opslag 2021: 43 pct
- Ansøgninger, juli 2022: -28 procent

Pædagoger

- Ubesatte opslag 2021: 30 pct
- Ansøgninger, juli 2022: -18 procent

Skolelærere

- Ubesatte opslag 2021: 20 pct
- Ansøgninger, juli 2022: -12 procent

Socialrådgivere

- Ubesatte opslag 2021: N/A
- Ansøgninger, juli 2022: -17 procent

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet og Danske Professionshøjskoler
<https://xn--danskeprofessionshjskoler-xtc.dk/wp-content/uploads/2022/05/Danske-Professionshoejskoler-Unges-tanker-om-studievalg-PIXI-udgave.pdf>
<https://ufm.dk/uddannelse/statistik-og-analyser/sogning-og-optag-pa-videregaende-uddannelser/2022/sogningen-til-de-videregaende-uddannelser-pr-5-juli-2022.pdf>

Radikale Venstre foreslår flere nybrud i uddannelsessystemet, så alle garanteres plads på gratis videreuddannelser senere i livet

Uddannelse er i dag gratis, hvis man tager det på fuld tid som ung, men kræver egenbetaling, hvis man selv eller ens arbejde får brug for specialisering på deltid senere i livet. Det er et paradoks og ifølge Reformkommissionen en alvorlig barriere for at fremtidssikre Danmark. For vi får brug for mere kompetenceudvikling for at kunne møde fremtidens behov.

Det vil Radikale Venstre ændre på. Forskellen mellem almindelig uddannelse og videreuddannelse skal nedbrydes. Den enkeltes veje videre skal sikres.

Vi foreslår fire nybrud i uddannelsespolitikken:

- **Hele deltidsuddannelser gøres gratis** hvis man samtidig er i job, som det bl.a. kendes fra de nye erhvervskandidatuddannelser og for merituddannelserne. Det skal gælde eksisterende og nye, fulde deltidsuddannelser
- **Der åbnes for nye deltidsuddannelser målrettet den enkelte i job** på tværs af landet. De skal være målrettet, så ufaglærte kan blive faglærte, så faglærte kan tage en videregående uddannelse. Og så professionsbachelorer og bachelorer kan nå op på langt videregående niveau. De tilrettelægges, så de målrettes en specialisering i faget eller professionen (ikke "ud" af faget). De skal kunne udbydes i fællesskab mellem uddannelsesinstitutionerne og udvikles i dialog med arbejdsmarkedet for at sikre et relevant indhold. De skal forudsætte, at man er i job, og tilrettelægges så det er realistisk, at man kan tage dem mens man arbejder. Fx virtuelt, om aftenen eller i weekender o.l.

-
- **Der etableres retskrav på adgang til relevant videreuddannelse** til alle nye faglærte, erhvervsakademiuddannede og professionsbachelorerefter de har været i job i mindst tre år. Retskravet skal sikre alle en plads på et relevant videreuddannelses tilbud, mens de er i job *jf. pkt. 2*, men omfatter ikke ret til afspadsring, lønkomensation eller lign.
  - **Mere vejledning i uddannelsessystemet** for at støtte alle på deres egen uddannelsesvej både tidligt og senere i livet. Derfor skal der investeres i en stærkere vejledningsindsats, som kan hjælpe alle børn og unge i grundskole, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser med at finde lige præcis deres vej videre.

Med forslaget garanteres unge en realistisk mulighed for at uddanne sig til et højere niveau – fx en professionsbachelor eller kandidatuddannelse – senere i livet. Det vil gøre bl.a. velfærdsuddannelser og erhvervsuddannelser mere attraktive for dem, som i dag fravælger dem, fordi de ønsker at holde ”flere muligheder åbne”. Det vil garantere dem en vej til mere faglig fordybelse og karrieremæssig udvikling, end de ser mulighed for i velfærdsprofessionerne og erhvervsuddannelser i dag.

Forslagene skal samtidig gøre både uddannelserne og selve velfærdsprofessionerne mere attraktive. De vil bidrage til at styrke fagligheden og øge kompetenceniveauet på hospitaler, daginstitutioner, skoler og i resten af vores velfærd – samt i virksomhederne.

Endelig skal forslagene understøtte en ny dynamik omkring uddannelsesvalget i ungdomsårene, ved at det bliver mindre afgørende for den videre livsbane. Det kan mindske de unges oplevelse af ”kvald-eller-fald” i valget af uddannelse. Og det skal gerne mindske presset og øge trivlsen.

IMPLEMENTERING: NYE UDDANNELSESVEJE SKAL GIVE MENING FOR ALLE

De nye deltidsuddannelser, som Radikale Venstre foreslår, skal udvikles og gerne udbydes i nye forpligtende samarbejdskonstellationer mellem de relevante uddannelser og institutioner på de niveauer, som de binder sammen, og det arbejdsmarked, som de skal være målrettet.

F.eks. skal nye videreuddannelsesmuligheder på kandidatniveau til pædagogerne både kunne udvikles og udbydes i samarbejde mellem professionshøjskolerne og relevante universiteter. For at de nye uddannelser bliver relevante og realistiske for den enkelte at tage senere i livet – og for arbejdsgiverne – skal kommuner og andre relevante arbejdsgivere samt arbejdstagerorganisationer inddrages i udviklingen af dem.

De nye retskrav på en uddannelsesplads, der foreslås, skal på tilsvarende vis etableres i tæt inddragelse af uddannelser, institutioner, og arbejdsmarked, så de giver faglig mening og skaber kompetencer, der kan understøtte samfundsudviklingen i fremtiden.

De konkrete forhold omkring videreuddannelsesaktiviteten, som fx løn, arbejdstid, opgaver mv. skal som hidtil aftales af arbejdsgivere og arbejdstagere mhp. at der sikres vilkår, som både gør videreuddannelse attraktivt for den enkelte medarbejder og arbejdsgiver.

Samlet uddannelsesudspil præsenteres efter sommerferien

Radikale Venstre barsler med et stort, samlet uddannelsesudspil efter sommerferien, som skaber større frihed, flere muligheder og mere mening for den enkelte dansker og for hele Danmark.

Udspillet vil udstikke en vej fremad for Danmark, som bygger på markante investeringer, mere viden og flere kompetencer i vores samfund, frem for nedlukninger, afkortninger, besparelser og begrænsninger på uddannelserne.

Udspillet vil udover de fire nybrud i uddannelsespolitikken lancere nye visioner, nye uddannelsespolitiske målsætninger og helt konkrete forslag til at styrke de unges trivsel, kvaliteten på universiteter og de øvrige uddannelser, skabe sammenhæng uddannelserne imellem og i deres forbindelse til det omgivende samfund. Radikale Venstre ønsker at investere ansvarligt og markant i uddannelserne og de unges fremtidsmuligheder. Der anvises finansiering til alle delene i forbindelse med udspillet.

